

УДК 339.91

DOI: 10.31359/2312-3427-2020-3-132

Н.О. Небаба, канд. екон. наук, доцент

nebanatali@meta.ua

0000-0003-1264-106X

Університет митної справи та фінансів

ЕКОНОМІЧНІ АЛЬТЕРНАТИВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ УЧАСТІ У СВІТОВОМУ ПОДІЛІ ПРАЦІ

Узагальнено характеристики альтернатив підприємницької участі у світовому поділі праці. Встановлено зміст та розглянуто взаємозв'язок підходів щодо узагальнення понятійно-категоріального апарату предметної сфери міжнародної виробничої кооперації. Визначено сутність міжнародної виробничої кооперації як базової форми залучення економічних агентів до стійких і довготривалих прямих господарських відносин, пов'язаних із світовим поділом праці в межах функціонування глобальних ланцюжків створення нової вартості. Доведено закономірність поширення практик використання різних форм інтеграційно-коопераційного співробітництва, заснованих на частковій або суттєвій локалізації господарської взаємодії, в умовах поглиблення міжнародного поділу праці в світовій економічній системі. Встановлено склад переваг та ефектів економічних агентів від реалізації стратегії розвитку міжнародної виробничої кооперації.

Ключові слова: *світовий поділ праці, економічна інтеграція, міжнародна виробнича кооперація, ланцюжки створення нової вартості, економічна локалізація.*

Постановка проблеми. Поділ праці, що ґрунтується на відособленні різних видів людської діяльності та виокремленні певного роду розбіжних типів продуктивної активності з подальшим посиленням відповідного розмежування виконавської та функціональної спеціалізації, являє собою стрижневий елемент організації суспільного виробництва та товарного обміну. Необхідність поглиблення поділу праці стає органічним відображенням динамічності розгортання процесів всебічного ускладнення матеріально-речовинного аспекту цивілізаційного розвитку, що знаходить виявлення, зокрема, у формуванні все більш розмаїтої сукупності невідпинно зростаючих колективних та індивідуальних людських потреб у

економічних благах, виготовлення яких вимагає вживання змістовно відмінних знань та компетенцій, використання принципово різних технологічних рішень, застосування надзвичай неоднорідного комплексу засобів виробництва, неухильного розширення складу та зростання вимог щодо властивостей елементів ресурсної бази та ін.

Аналіз останніх досліджень. Різні аспекти розробки та реалізації маркетингової стратегії підприємства в сучасних умовах поглиблення процесів інтернаціоналізації господарської діяльності та глобалізації світової економіки уважно розглядалися в роботах багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як О. Алимов та В. Микитенко [1], В. Борзенко та ін. [2], О. Грінченко [3], Н. Грущинська [4], О. Златкіна [5], Д. Кома [13], А. Маркусен [14], М. Мельник [6], Л. Оболенцева [7], Ю. Орловська та К. Карпенко [8], Н. Райтер [9], М. Туркін [10], Ф. Хатчінсон [12], А. Шверк [15] та ін. Проте саме питання обґрунтування вибору оптимальної економічної альтернативи підприємницької участі у світовому поділі праці залишаються недостатньо вивченими та потребують докладного додаткового розгляду.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження у роботі полягає в теоретичному узагальненні та у розробці рекомендацій щодо обґрунтування вибору оптимальних економічних альтернатив підприємницької участі у світовому поділі праці в умовах глобалізації світового ринку.

Виклад основного матеріалу. Надзвичайно широке розмаїття теоретичних поглядів та методологічних положень щодо встановлення економічної сутності та виявлення закономірностей формування та розвитку системи світового поділу праці може бути упорядковано через виділення трьох основних концептів розв’язання зазначеної складної наукової проблеми, а саме:

геоекономічного, в рамках якого диференціація місця та ролі учасників міжнародного економічного співробітництва та торгівельних операцій на світових ринках визначається насамперед особливостями (сформованими в межах національних юрисдикцій та інституціонально закріплених правами власності) територіального розташування виробничих ресурсів та просторового розміщення відповідних продуктивних сил та ін.);

галузево-спеціалізаційного, що виходить з уявлення про первинність й релевантність впливу на міжнародний поділ праці з боку виробничо-технологічного та функціонально-операційних аспектів відбудови розгалуженої системи взаємопов’язаних ланцюжків створення нової

вартості, позиціонування суб'єктів в мережі ланок яких обумовлює здатність щодо досягнення ними цільових конкурентних переваг та визначає динаміку ринкового становища у цілому;

цивілізаційний, відповідно до якого міжнародний поділ праці та суттєві зміни в його динаміці вважаються відображенням історично обумовленого процесу започаткуванні та подальшого розвитку капіталістичного способу виробництва, що є фундаментальною економічною основою сучасного суспільного устрою. При цьому ключову роль як у перетвореннях світової системи поділу праці зокрема, так і в контексті змін капіталістичного виробництва у цілому відіграють трансформаційні зміни в площині відносин між, з одного боку, здатними генерувати та акумулювати переважну частку створеної нової вартості економічно-розвиненими державами («ядро», «центр», «гегемони»), великими наднаціональними утвореннями (міждержавні й регіональні об'єднання, транснаціональні корпорації), а з іншого – із значно більш великим колом країн та територій, що розвиваються («напівпериферія» та «периферія», «другий» та «третій» світ), які виступають насамперед джерелами ресурсного забезпечення розвинутого в інших частинах світу виробництва та ринками збуту вироблених економічних благ.

Проте, незважаючи на наявні змістовні розбіжності при ідентифікації рушійних сил розвитку системи світового поділу праці, теоретична та методологічна єдність розглянутих концептів уявлень про економічну природу та базові закономірності розгортання даного процесу полягає насамперед в достатній узгодженості позицій щодо упорядкування складу факторів, сукупний вплив яких визначає його динаміку, зокрема, в таких аспектах: виробничо-технологічному; науково-інноваційному; конкурентному; зовнішньо-торгівельному; інтелектуально-трудоному; логістично-транспортному; інституціональному; соціокультурному та ін. Отже, сукупна дія зазначених факторів (комбінації впливу яких в сучасному суспільному контексті наростання динаміки змін світового господарського простору визначаються все більш рухливим характером) відображає передумови для здійснення економічними агентами стратегічного вибору з альтернатив підприємницької участі у світовому поділі праці (табл. 1).

Закономірним відображенням неухильного посилення проявів сучасних тенденцій щодо поглиблення міжнародного поділу праці в світовій економічній системі (відповідно до збільшення масштабів операційної активності та ускладнення технологічних засад здійснення виробництва) стає невпинне поширення практик використання та

ускладнення різних форм інтеграційно-коопераційного співробітництва, заснованих на частковій або суттєвій локалізації господарської взаємодії. Такого роду локалізація являє собою спосіб заміщення ринкового механізму здійснення економічних відносин (передбачає повну автономію та свободу волі суб'єктів при добровільному ухваленні економічних рішень; ґрунтується на застосуванні вільного ціноутворення, що виходить з балансу попиту та пропозиції певних благ; базується на відкритому конкурентному суперництві; супроводжується трансакційними витратами та ін.) на певне інституціональне обмеження простору господарської взаємодії шляхом впровадження специфічних режимів координації зв'язків між чітко окресленим колом учасників такої взаємодії.

1. Характеристики альтернатив підприємницької участі у світовому поділі праці

Характеристики	Альтернативи підприємницької участі у світовому поділі праці			
	господарська автономія	міжнародна економічна інтеграція	міжнародна спеціалізація	
			виробнича спеціалізація	виробнича кооперація
1	2	3	4	5
Тип об'єктів товарного обміну	Всі види благ	Матеріальні. Фінансові. Інформаційні	Матеріальні (ресурсні). Інформаційні	Матеріальні (ресурсні). Інформаційні
Масштаби діяльності суб'єктів господарювання	Незначні. Значні	Великі	Незначні	Значні
Можливість диверсифікації діяльності	Значні	Необмежені	Відсутні	Незначні
Сформованість здатності до інтернаціоналізації операцій	Обмежена	Необмежена	Незначна	Значна
Тип конкурентної структури ринку	Всі види ринків	Монополія, олігополія	Монополія	Монополістична конкуренція
Тип цільових конкурентних переваг	Всі види переваг	Всі види переваг	Якісні	Диференціально-виробничі
Ключові сфери господарського співробітництва	Всі сфери взаємодії	Всі сфери взаємодії	Виробництво	Виробництво. Логістика
Тип предметної локалізації співробітництва	Необмежений	Необмежений	Виробничий ланцюжок	Виробничий ланцюжок
Тип географічної локалізації співробітництва	Необмежений	Необмежений	Між-регіональний	Транснаціональний
Рівень господарської автономії учасників	Високий	Низький	Помірний	Значний

<i>Продовження табл. 1</i>				
1	2	3	4	5
Часовий горизонт співробітництва	Нетривалий	Тривалий	Доготривалий	Тривалий
Стійкість складу учасників співробітництва	Змінний	Малозмінний	Незмінний	Малозмінний
Форми організації господарської взаємодії	Контрактні	Корпоративні	Корпоративні	Контрактні
Глибина інтеграційної взаємодії учасників	Незначна	Глибока	Значна	Помірна
Характер інтеграційної взаємодії учасників (тип зв'язків)	Горизонтальні. Вертикальні	Горизонтальні. Вертикальні. Конгломеративні. Родові	Вертикальні	Горизонтальні. Вертикальні
Способи оформлення актів господарської взаємодії	Контрактні (комерційні угоди)	Контрактні (угоди про співробітництво, угоди). Статутні	Контрактні (угоди про співробітництво). Статутні	Контрактні (угоди про співробітництво, договори)
Метод ціноутворення	Ринкове	Трансфертне	Договірне	Ринкове
Рівень витрат на маркетинг та стимулювання збуту	Високий	Помірний	Низький	Низький
Рівень трансакційних витрат при здійсненні комерційних відносин	Високий	Низький	Помірний	Низький
Рівень адміністративних витрат при здійсненні комерційних відносин	Помірний	Високий	Низький	Помірний
Рівень консолідації фінансових потоків	Низький	Значний. Високий	Значний	Низький
Тип орієнтації в інноваційній активності	Створення та первинне засвоєння	Створення, засвоєння, кластеризація	Засвоєння, поширення	Засвоєння, копіювання, поширення
Обсяг інвестиційних потреб для фінансування розвитку	Значний	Великий	Помірний	Помірний
Джерела фінансування інвестиційної активності	Внутрішні. Зовнішні	Внутрішні. Зовнішні	Внутрішні	Внутрішні. Зовнішні
Рівень консолідації інформаційних потоків	Низький	Високий	Значний	Значний

(авторська розробка)

Зазначене обмеження може бути достатньо суттєвим та обов'язковим (ринковий механізм розподілу перетворюється на планово-адміністративне розміщення благ) – при утворенні глибокоінтегрованих структур бізнесу (концерн, конгломерат, трест, консорціум) або частковим і гнучким (передбачає впровадження спеціальних преференцій, пільг та особливих режимів співпраці) – у випадку використання різних форм «м'якої» економічної інтеграції (альянси, асоціації, картелі, пули, синдикати), а також через поглиблення спеціалізації та розширення кооперації у міжнародному співробітництві. До складу вагомих переваг вибору стратегічних альтернатив підприємницької участі у світовому поділі праці, заснованих на розвитку локалізованих форм інтеграційно-коопераційного співробітництва, слід віднести такі: забезпечення стабільності умов постачання виробничих ресурсів та вироблених економічних товарів і послуг; активізація інноваційної діяльності на основі розширення доступу до участі в трансфері новітніх технологій; можливість уникнення окремих підприємницьких ризиків, джерелом яких є мінливість ринкової кон'юнктури; обмеження непродуктивних витрат, пов'язаних із здійсненням ринкових трансакцій та ін. Крім того, слід відзначити, що залучення до процесів локалізованого поглиблення міжнародного поділу праці для національних підприємств, які здійснюють відносно невеликі обсяги господарської активності на обмеженому внутрішньому ринку (галузевому, регіональному), являє собою найбільш дієвий спосіб збільшення виробничого потенціалу шляхом розширення участі у зовнішньоекономічних відносинах. При цьому реалізація стратегії розвитку міжнародної виробничої кооперації дає можливість для отримання низки унікальних ефектів, таких як утримання високого рівня господарської та фінансової автономії (на відміну від більш «жорстких» форм інтеграції), збереження здатності щодо диверсифікації операцій та селективного вибору сфер для поглибленого кооперування (при уникненні притаманної іншим формам виробничої спеціалізації майже повної безальтернативності технологічної прив'язки до конкретного виробничого процесу), формування продуктивного мотиваційного механізму сприяння підвищенню ефективності діяльності (на основі використання суспільно-розподілених практик розподілу результатів господарювання) та ін.

Передумовою для формування зазначених вагомих переваг міжнародної виробничої кооперації у порівнянні із рештою альтернатива підприємницької участі у світовому поділі праці слід вважати специфічну

соціально-економічну природу власне коопераційних відносин як винятково своєрідного явища суспільного буття, що знаходить відбиття у характерних особливостях організації та здійснення господарської взаємодії, заснованої на засадах кооперації, на національному та міжнародному рівнях. Проведене автором узагальнення понятійно-категоріального апарату предметної сфери міжнародної виробничої кооперації дозволило виявити сутність та взаємозв'язки сформованих дослідниками даного питання відповідних теоретичних підходів (табл. 2).

2. Характеристика змісту та взаємозв'язку теоретичних підходів щодо узагальнення понятійно-категоріального апарату предметної сфери міжнародної виробничої кооперації

Визначення сутності поняття «кооперація»	Визначення сутності поняття «виробнича кооперація»	Визначення сутності поняття «міжнародна виробнича кооперація»
Форма організації спільної праці або інших систематичних актів колективної взаємодії, спосіб упорядкування об'єднаної ресурсної бази (<i>інтегративно-організаційний підхід</i>)	Форма упорядкування виробничих відносин, що заснована на певному виді спеціалізації (<i>організаційний підхід</i>)	Форма організації виробничо-господарських відносин технологічно пов'язаних суб'єктів, що належать до різних національних юрисдикцій (<i>спеціалізовано-виробничий підхід</i>)
Процес співробітництва, що базується на дотриманні учасниками певних засад взаємодії та орієнтований на досягнення спільно поставлених цілей (<i>інтегративно-діяльнісний підхід</i>)	Виробничі відносини, частково локалізовані на засадах поглиблення спеціалізації (<i>процесний підхід</i>)	Спосіб поділу праці між учасниками (представниками різних ланок) наднаціонального ланцюжку створення нової цінності (<i>ланцюговий підхід</i>)
Форма усупільнення коопераційного співробітництва (<i>суспільно-інституціональний підхід</i>)		Спосіб об'єднання ресурсної бази та продуктивних сил суб'єктів, що належать до різних національних юрисдикцій, для здійснення довготривалого ділового співробітництва (<i>стратегічний підхід</i>)

(авторська розробка)

Таким чином, міжнародна виробнича кооперація являє собою базову форму залучення (засновану на пайових суспільно-розподілених засадах розподілу спільно одержаних результатів господарської взаємодії)

економічних агентів, безвідносно до національної юрисдикції або територіального розташування, до стійких і довготривалих прямих господарських відносин, пов'язаних із світовим поділом праці на основі поглиблення спеціалізації щодо виконання операцій з виробництва та постачання благ в межах функціонування глобальних ланцюжків створення нової вартості.

Розглянуті переваги та особливості міжнародної виробничої кооперації в контексті вибору альтернативи підприємницької участі у світовому поділі праці знаходять прояв у конкретних формах здійснення виробничо-коопераційних зв'язків у міжнародних економічних відносинах.

Висновки. Закономірним відображенням неухильного посилення проявів сучасних тенденцій щодо поглиблення міжнародного поділу праці в світовій економічній системі (відповідно до збільшення масштабів операційної активності та ускладнення технологічних засад здійснення виробництва) стає невинне поширення практик використання та ускладнення різних форм інтеграційно-коопераційного співробітництва, заснованих на частковій або суттєвій локалізації господарської взаємодії.

Доведено, що міжнародна виробнича кооперація являє собою базову форму залучення (засновану на пайових суспільно-розподілених засадах розподілу спільно одержаних результатів господарської взаємодії) економічних агентів, безвідносно до національної юрисдикції або територіального розташування, до стійких і довготривалих прямих господарських відносин, пов'язаних із світовим поділом праці на основі поглиблення спеціалізації щодо виконання операцій з виробництва та постачання благ в межах функціонування глобальних ланцюжків створення нової вартості.

Напрямки подальших досліджень у цій сфері мають бути пов'язані із поглибленням концептуального обґрунтування стратегії формування і розвитку міжнародної виробничої кооперації в умовах глобалізації системи світогосподарських зв'язків.

Бібліографічний список.

1. Алимов О.М., Микитенко В.В. Просторово-часовий ресурс трансформації української економіки. *Продуктивні сили України: науково-теоретичний економічний журнал*. К. : РВПС України НАН України, 2009. № 2 (006). С. 5-20.

2. Борзенко В.І., П'ятак Т.В., Решетняк Ю.Б. Міжнародна кооперація як спосіб підвищення ефективності діяльності підприємства. *Переяславская рада: её историческое значение и перспективы развития восточнославянской цивилизации*. НТУ «ХПИ». 2013. С. 13-15
3. Грінченко О.В. Глобальні виробничі системи в світовій економіці. *Економіка і організація управління*. 2016. №4. С. 323-328
4. Грущинська Н.М. Передумови формування спеціалізації України в умовах первинного географічного поділу праці. *Молодий вчений*. 2015. № 4 (19). С. 57-61
5. Златкіна О.Д. Теоретичні аспекти міжнародної спеціалізації виробництва. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечнікова*. 2013. Т. 18, Вип. 4/2. С. 7-10.
6. Мельник М.І. Метрополізаційні процеси в регіоні: концептуальні підходи до просторового аналізу. *Регіональна економіка*. 2014. № 3. С. 86-97
7. Оболенцева Л.В. Теоретичні аспекти міжнародного досвіду управління конкурентоспроможністю регіональних промислових комплексів. *Підприємство та інновації*. 2018. №5. С. 17-25
8. Орловська Ю.В., Карпенко К.О. Теоретичні та методологічні аспекти оцінки міжнародної спеціалізації країн. *Економічний простір*. 2017. № 121. С.31-46
9. Райтер Н.І. Сучасні погляди на визначення суті кооперації та її значення в системі аграрного виробництва. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2017. Вип. 182. С. 220-229
10. Туркин М.В. Использование аналитических моделей для формирования вариантов схем производственной кооперации в рамках группы предприятий. *Российское предпринимательство*. 2018. Том 19. № 12 . С.3967-3980
11. Gereffi G., Korzeniewicz M. *Commodity Chains and Global Capitalism*. London: Westport. 1994. 352 p.
12. Hutchinson F. Globalisation and the 'Newer' International Division of Labour. *Labour and Management in Development Journal*. 2004. Vol. 4, № 6. 24 p. P.1-24
13. Komo D. *Grenzueberschreitende Zusammenschlusse britischer und deutscher Unternehmen*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2008. 161 p.
14. Markusen A. Sticky places in slippery space: A typology of industrial

districts. *The New Industrial Geography: Regions, Regulation and Institutions*. London: Routledge. 2002. 352 p.

15. Schwerk A. *Dynamik von Unternehmenskooperationen*. Berlin: Duncker&Humblot. 2000. 542 p.

16. Рябуха М.С. Конкуренція як категорія ринкових відносин та конкурентоспроможність як предмет наукових досліджень / М.С. Рябуха, А.Є. Цицоріна // Вісник ХНАУ. Серія: економіка АПК і природокористування. – Харків: ХНАУ 6(2007): 96-100

17. Пономарьова М.С. Шовкун Л.В., Савельєва О.М. Економічні та правові важелі підприємництва як складника ефективного розвитку агробізнесу. Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки». – 2015. – № 1. – С. 227–236.

References.

1. Alymov, O.M. & Mykytenko, V.V. (2009). Spatio-temporal resource of transformation of the Ukrainian economy. *Productive Forces of Ukraine: Scientific and Theoretical Economic Journal*. Vol. 2 (006). P.5-20. [in Ukrainian]

2. Borzenko, V.I. & Pyatak, T.V. & Reshetnyak, Yu.B. (2013). International cooperation as a way to increase the efficiency of the enterprise. *Pereyaslavskaya Rada: Its Historical Significance and Prospects for the Development of East Slavic Civilization*. P.13-15. [in Ukrainian]

3. Grinchenko, O.V. (2016). Global production systems in the world economy. *Economics and organization of management*. Vol. 4. P.323-328 [in Ukrainian]

4. Grushhynska, N.M. (2015). Prerequisites for the formation of specialization of Ukraine in terms of the primary geographical division of labor. *A young scientist*. 2015. Vol. 4 (19). P.57-61 [in Ukrainian]

5. Zlatkina, O. D. (2013). Theoretical aspects of international specialization of production. *Bulletin of ONU named after I.I. Mechnikov*. T. 18, Vyp. 4/2. P.7-10. [in Ukrainian]

6. Melnyk, M.I. (2014). Metropolization processes in the region: conceptual approaches to spatial analysis. *Regional economy*. Vol. 3. P.86-97 [in Ukrainian]

7. Obolenceva, L.V. (2018). Theoretical aspects of international experience in managing the competitiveness of regional industrial complexes. *Enterprise and innovation*. Vol. 5. P.17-25 [in Ukrainian]

8. Orlovska, Yu.V. & Karpenko K.O. (2017). Theoretical and methodological aspects of assessing the international specialization of countries. *Economic space*. Vol. 121. P.31-46 [in Ukrainian]

9. Rajter, N.I. (2017). Modern views on determining the essence of cooperation and its importance in the system of agricultural production. *Bulletin of the Petro Vasylenko Kharkiv National Technical University of Agriculture*. Вуп. 182. P.220-229 [in Ukrainian]

10. Turkin, M.V. (2018). The use of analytical models for the formation of options for schemes of industrial cooperation within a group of enterprises. *Russian entrepreneurship*. Tom 19. Vol. 12 . P.3967-3980 [in Russian]

11. Gereffi, G. & Korzeniewicz, M. (1994). *Commodity Chains and Global Capitalism*. London: Westport.

12. Hutchinson, F. (2004). Globalisation and the ‘Newer’ International Division of Labour. *Labour and Management in Development Journal*. Vol. 4, № 6. P.1-24

13. Komo, D. (2008). *Grenzueberschreitende Zusammenschlusse britischer und deutscher Unternehmen*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

14. Markusen, A. (2002). Sticky places in slippery space: A typology of industrial districts. *The New Industrial Geography: Regions, Regulation and Institutions*. London: Routledge.

15. Schwerk, A. (2000). *Dynamik von Unternehmenskooperationen*. Berlin: Duncker&Humblot.

16. Ryabukha M.S. (2007). Competition as a category of market relations and competitiveness as a subject of scientific research / MS Рябуха, А.С. Tsitsorina // *Bulletin of KhNAU. Series: economics of agro-industrial complex and nature management*. - Kharkiv: KhNAU 6: 96-100

17. Ponomarova M.S. Shovkun L.V., Savelieva O.M. (2015). Economic and legal levers of entrepreneurship as a component of effective agribusiness development. *Bulletin of KhNAU. Economic Sciences Series..* № 1. - P. 227–236.

Н.А. Небаба. Экономические альтернативы предпринимательского участия в мировом разделении труда. Доказано наличие закономерности в распространении практик использования различных форм интеграционно-кооперационного сотрудничества, основанной на частичной или существенной локализации хозяйственного взаимодействия, в условиях углубления международного разделения труда

в мировой экономической системе. Установлен состав преимуществ и эффектов экономических агентов от реализации стратегии развития международной производственной кооперации.

Ключевые слова: мировое разделение труда, экономическая интеграция, международная производственная кооперация, цепочки создания новой стоимости, экономическая локализация.

N.A. Nebaba. The economic alternatives of entrepreneurial participation in the global division of labor. The purpose of the study is to theoretically generalize and develop recommendations to justify the choice of optimal economic alternatives for entrepreneurial participation in the global division of labor in the context of globalization of the world market. It is determined that the advantages and features of international industrial cooperation in the context of choosing an alternative to entrepreneurial participation in the world division of labor are manifested in specific forms of industrial cooperation in international economic relations. The conceptual and categorical framework for the international production cooperation subject sphere has been generalized. The connection between this framework elements has been established and the elements content have been set. The essence of international production cooperation has been defined. It is defined as the primary form of involving economic agents in stable and long-lasting direct economic relations related to the global division of labor within the functioning of international chains of new value creation. The regularity for spreading the practices of economic entities integration and cooperation within the system of the world economic labor division has been proved. These regularities are based on partial or significant localization of economic interaction. The composition of the benefits and effects for economic agents from the international production cooperation strategy implementation has been set. The directions of further research which should be connected with deepening of conceptual substantiation of strategy of formation and development of the international industrial cooperation in the conditions of globalization of world economic relations system, are established.

Key words: world division of labor, economic integration, international production cooperation, new value chains, economic localization.

Стаття надійшла до редакції: 20.09.2020 р.